

Zomerrapportage 2019

GEMEENTE

Lansingerland

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
Samenvatting.....	5
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	8
Programma 2 Openbare orde en veiligheid	9
Programma 3 Sport, cultuur en onderwijs	10
Programma 4 Sociaal Domein	13
Programma 5 Lansingerland schoon, heel en veilig.....	16
Programma 6 Lansingerland ontwikkelt	18
Programma 7 Grondzaken.....	22
Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen.....	24
Overzicht Overhead	27
Overzicht faseringen investeringen.....	28

Inleiding

Voor u ligt de Zomerrapportage 2019. De zomerrapportage is een tussentijdse afwijkingenrapportage. Met dit document geven wij inzicht in de begrotingsuitvoering over het boekjaar 2019 en actualiseren wij de Begroting 2019-2022 op basis van de financiële en beleidsmatige afwijkingen. Het betreft mutaties die reeds zijn gerealiseerd, dan wel mutaties die in de loop van het jaar worden voorzien. Het resultaat van de zomerrapportage geeft een beeld van het te verwachten resultaat bij de jaarrekening 2019.

Deze zomerrapportage wordt voorafgaand aan de Begroting 2020-2023 door de raad behandeld. De structurele effecten van de Zomerrapportage 2019 nemen we op in de Begroting 2020-2023.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 van de Zomerrapportage 2019 begint met een samenvatting van de financiële uitkomsten. In hoofdstuk 3 presenteren we per programma de afwijkingen en voorgestelde begrotingswijzigingen. In de kaderbrief 2020 staan de mutaties uit het boekjaar 2019. Met amendement A2019-008 is besloten deze niet al bij de kaderbrief als begrotingswijziging te verwerken. Om inzichtelijk te houden welke wijzigingen daar al zijn genoemd lichten wij deze in de zomerrapportage per beleidsveld afzonderlijk toe. In de tabellen zijn voordelen voor de begroting positief; negatieve bijstellingen voor de begroting geven we aan met een minteken (-). Als bijlage is een overzicht van de verschuivingen in lopende investeringen toegevoegd.

Samenvatting

In november 2018 heeft de raad de Begroting 2019-2022 vastgesteld. Hierbij was het geraamde saldo voor het jaar 2019 € 3,9 miljoen positief, wat ruimte gaf om de wensen uit het collegeprogramma financieel te verwerken. Na de verwerking van het collegeprogramma 2018-2022 (circa € 3,5 miljoen) was het primaire begrotingsresultaat € 0,4 miljoen positief. Door tussentijdse mutaties is het actuele begrotingsresultaat (tevens het uitgangspunt voor deze zomerrapportage) € 0,1 miljoen positief.

Bedragen x € 1.000

	2019
Saldo begroting 2019 (incl. reservemutaties)*	3.939
Collegeprogramma 2018-2022	-3.571
Tussentijdse mutaties	-254
Actuele begroting 2019	114

Resultaat Zomerrapportage

De primaire begroting 2019-2022 sloot met een voordelig saldo van € 3,9 miljoen, wat ruimte gaf om de wensen uit het collegeprogramma financieel te verwerken. Na de verwerking van het collegeprogramma 2018-2022 (circa € 3,5 miljoen) en verschillende tussentijdse mutaties (circa € 0,3 miljoen) nam het begrotingssaldo af naar € 0,1 miljoen positief (A). Door de mutaties uit de Zomerrapportage 2019 (B) daalt het saldo van de Begroting 2019 naar € -1,9 miljoen (C). Na het verwerken van toevoegingen aan (D) en onttrekkingen van (E) de reserves bedraagt het begrotingssaldo na mutaties zomerrapportage afgerond € 0,8 miljoen positief. Dit een verbetering ten opzichte van voorgaande jaren.

Na de wijzigingen uit de Zomerrapportage 2019 ziet de stand van de programma's er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

		2019
Saldo begroting 2019 (incl. reservemutaties)	(A)	114
Programma 1 Bestuur en dienstverlening		-238
Programma 2 Openbare orde en veiligheid		-53
Programma 3 Sport, cultuur en onderwijs		-649
Programma 4 Sociaal Domein		-875
Programma 5 Lansingerland schoon, heel en veilig		735
Programma 6 Lansingerland ontwikkelt		-2.302
Programma 7 Grondzaken		-101
Programma 8 Algemene dekkingsmiddelen		1.414
Overzicht Overhead		67
Totaal mutaties zomerrapportage	(B)	-2.002
Begroting 2019 na verwerking zomerrapportage	(C)	-1.888
Toevoeging aan reserves uit zomerrapportage	(D)	-2.063
Onttrekking aan reserves uit zomerrapportage	(E)	4.767
Begroting 2019 na verwerking zomerrapportage en afwikkeling reserves		815

Incidenteel vs Structureel

De mutaties in de zomerrapportage (B) zijn zowel incidenteel als structureel. In het vervolg van deze rapportage lichten we per mutatie toe of deze een incidenteel of structureel karakter heeft. Het overzicht hieronder is exclusief de reservemutaties en geeft aan dat de voorgestelde wijzigingen voornamelijk incidenteel zijn.

Bedragen x € 1.000

	2019
Incidentele wijzigingen Zomerrapportage 2019	-2.115
Structurele wijzigingen Zomerrapportage 2019	113
Totaal mutaties Zomerrapportage 2019	-2.002

Mutaties Zomerrapportage 2019

Verderop in deze zomerrapportage volgt per programma een overzicht van de afwijkingen op tijd, kwaliteit en financiën. Conform onze vigerende Financiële Verordening worden afwijkingen (inkomsten of uitgaven, niet gesaldeerd) per beleidsveld groter dan € 100.000 en afwijkingen kleiner dan € 100.000, maar groter dan 10% van de begrote lasten op het betreffende beleidsveld toegelicht (zie artikel 6 van de Financiële Verordening). Voor het beleidsveld grondexploitaties geldt een afwijkende grens van € 1.000.000 (zie artikel 6 - lid f) in plaats van het bovenstaande. In de tabellen zijn ook de mutaties onder deze bedragen aangegeven, maar deze worden niet toegelicht. Daarnaast zijn ook financiële mutaties opgenomen die programma overstijgend zijn. Zaken die conform de begroting lopen worden niet vermeld.

Programma overstijgende ontwikkelingen

CAO loonsverhoging

De VNG en de vakbonden sloten een principeakkoord over de nieuwe cao voor gemeentepersoneel. Hierin is opgenomen dat per 1 oktober 2019 de salarissen met 3,25% stijgen. Ook wordt in 2019 eenmalig € 750 per medewerker uitgekeerd. Dit principeakkoord leidt voor onze gemeente in 2019 tot circa € 0,5 miljoen extra loonkosten. We verwerken dit nog niet binnen deze zomerrapportage, omdat er mogelijk op verschillende onderdelen nog onderuitputting ontstaat op loon en inhuur. Bij de slotwijziging komen we hier op terug.

Kapitaallasten

Toerekening van de kapitaallasten (afschrijving en rentekosten) vindt plaats vanaf het jaar nadat een investering is opgeleverd. In 2018 zijn er minder investeringen afgerond dan de oorspronkelijke planning. Hierdoor komen de kapitaallasten ook pas later ten laste van de begroting. Voor 2019 leidt dit doorschuiven tot een incidenteel voordeel van circa € 0,5 miljoen. Deze afwijking raakt verschillende beleidsvelden en komt daardoor meerdere keren terug in de afwijkingenrapportage. Overige afwijkingen lichten we verderop in deze zomerrapportage toe.

Technische aanpassingen primaire begroting 2019

Ter verbetering van de P&C cyclus voeren we in deze zomerrapportage enkele correcties door. Deze correcties lichten we per programma toe. Programma overstijgende budget-neutrale wijzigingen zijn technisch verwerkt in deze rapportage. In het kader van de uitvoering past het beter om deze aanpassingen door te voeren. Ter informatie lichten we de mutaties hieronder toe.

Bedragen x € 1.000

Programma	Beleidsveld	Primaire begr 2019	Technische correcties	Primaire begr 2019 na correcties
PG02 Openbare orde en veiligheid	B02.1 Openbare orde en veiligheid	-4.908	-22	-4.930
PG03 Sport, cultuur en onderwijs	B03.2 Cultuur	-1.467	-16	-1.483
PG04 Sociaal Domein	B04.4 Wet maatschappelijke ondersteuning	-8.079	-26	-8.105
PG05 Lansingerland schoon, heel en veilig	B05.1 Beheer openbare ruimte	-11.847	-256	-12.103
	B05.2 Afval- en afvalwatermanagement	2.593	-10	2.583
PG06 Lansingerland ontwikkelt	B06.1 Ruimtelijke ordening	-3.125	195	-2.930
	B06.2 Infrastructuur en mobiliteit	-876	256	-621
	B06.3 Economische ontwikkeling	-410	-152	-563
	B06.5 Vastgoedbeleid	-2.406	32	-2.374

Programma 2

- Budget voor beheer van de brandweerkazernes (€ 22.000) schuift van beleidsveld 2.1 Openbare orde en veiligheid naar beleidsveld 6.5 Vastgoedbeleid.

Programma 3

- Budget voor archeologie/archief (€ 16.000) schuift van beleidsveld 6.1 Ruimtelijke ordening naar beleidsveld 3.2 Cultuur.

Programma 4

- Budget ter beoordeling van urgentieverklaring (€ 26.000) schuift van beleidsveld 6.1 Ruimtelijke ordening naar beleidsveld 4.4 Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO).

Programma 5

- Budget voor het beheer van station Bleizo (€ 256.000) schuift van beleidsveld 6.2 Infrastructuur en mobiliteit naar beleidsveld 5.1 Beheer openbare ruimte.
- Budget voor het onderhoud van ABS Bosland (€ 10.000) schuift van beleidsveld 6.5 Vastgoedbeleid naar beleidsveld 5.2 Afval- en afvalwatermanagement.

Programma 6

- Budget voor stimulering bedrijfsinfrastructuur (€ 152.000) schuift van beleidsveld 6.1 Ruimtelijke ordening naar beleidsveld 6.3 Economische ontwikkeling.

Programma 1 Bestuur en dienstverlening

Bedragen x € 1.000

	2019
Saldo primaire begroting 2019	-4.770
Collegeprogramma 2018-2022	-258
Tussentijdse mutaties	217
Actuele begroting 2019	-4.810
Mutaties zomerrapportage:	
B1.1 Gemeenteraad, college en griffier	-141
B1.2 Samenwerking	0
B1.3 Dienstverlening	-96
Totaal mutaties zomerrapportage	-238
Begroting 2019 na verwerking ZR	-5.048
Toevoeging aan reserves uit ZR	0
Ottrekking aan reserves uit ZR	0
Begroting 2019 na verwerking ZR en afwikkeling reserves	-5.048

Beleidsveld 1 Gemeenteraad, college en griffier

Financiële mutaties kaderbrief 2020

Geen.

Financiële mutaties zomerrapportage

- In verband met de verhoging van vergoedingen voor de Raad en het College conform landelijke vastgestelde bedragen is € 43.000 structureel meer geraamd.
- Door hogere accountantskosten is € 41.000 structureel meer geraamd. In het voorjaar van 2019 hebben de Raad en de huidige accountant in onderling overleg het lopende contract een jaar eerder beëindigd. Het contract kende in de basis weliswaar een gunstige prijsstelling, maar leidde tot meerwerk en de daarbij behorende extra kosten. Op dit moment loopt de aanbesteding voor een nieuw contract.
- Omdat er meer materiaal is vervangen dan voorzien, is voor de verkiezingen incidenteel € 30.000 meer aan kosten gemaakt.
- Het restant van circa € 29.000 nadelig ontstaat door diverse kleinere incidentele afwijkingen.

Beleidsveld 2 Samenwerking

Binnen dit beleidsveld doen zich geen mutaties voor.

Beleidsveld 3 Dienstverlening

Financiële mutaties kaderbrief 2020

Geen.

Financiële mutaties zomerrapportage

- Een (deels) incidentele afwijking van € 58.000 heeft te maken hogere lasten voor het realiseren van de wettelijke vereiste digitale toegankelijkheid van website en formulieren.
- Een structurele afwijking van € 20.000 ontstaat door inzet van de buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand; deze post was niet begroot.
- Het restant van circa € 18.000 nadelig ontstaat door diverse kleinere incidentele afwijkingen.

Programma 2 Openbare orde en veiligheid

Bedragen x € 1.000

	2019
Saldo primaire begroting 2019	-4.930
Collegeprogramma 2018-2022	-128
Tussentijdse mutaties	-179
Actuele begroting 2019	-5.238
Mutaties zomerrapportage:	
B2.1 Openbare orde en veiligheid	-53
Totaal mutaties zomerrapportage	-53
Begroting 2019 na verwerking ZR	-5.291
Toevoeging aan reserves uit ZR	0
Ottrekking aan reserves uit ZR	0
Begroting 2019 na verwerking ZR en afwikkeling reserves	-5.291

Beleidsveld 1 Openbare orde en veiligheid

Financiële mutaties kaderbrief

Geen.

Financiële mutaties zomerrapportage

- De bijdrage aan de Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond kent een structurele nadelige afwijking van circa € 57.000. De afwijking wordt veroorzaakt door de herrekening van de jaarlijkse bijdrage met de stand van het inwoneraantal per 1 januari 2019.
- Het restant van circa € 4.000 voordelig ontstaat door diverse kleinere incidentele afwijkingen.

Programma 3 Sport, cultuur en onderwijs

Bedragen x € 1.000

	2019
Saldo primaire begroting 2019	-10.332
Collegeprogramma 2018-2022	-35
Tussentijdse mutaties	15
Actuele begroting 2019	-10.352
Mutaties zomerrapportage:	
B3.1 Sport	-140
B3.2 Cultuur	-104
B3.3 Onderwijs en kinderopvang	-405
Totaal mutaties zomerrapportage	-649
Begroting 2019 na verwerking zomerrapportage	-11.000
Toevoeging aan reserves uit zomerrapportage	0
Ottrekking aan reserves uit zomerrapportage	448
Begroting 2019 na verwerking zomerrapportage en afwikkeling reserves	-10.552

Beleidsveld 1 Sport

Financiële mutaties kaderbrief 2020

- Op 28 maart 2019 is de “Visie op Sport en bewegen Lansingerland - Scoren met sport” vastgesteld (BR1900001). Vooruitlopend op het Accommodatieplan Sport investeren we in 2019 € 50.000 in padelbanen bij tennisvereniging LTC Triomf. Daarnaast ondersteunen we de schaatsvereniging Lansingerland met € 25.000 voor de realisatie van een inline skatebaan op Sportpark Noordrand op de grens van Rotterdam en Lansingerland. Voor de opening en de programmering in 2019 van het Urban Sportspark is ook incidenteel € 20.000 benodigd. Hiermee zorgen we ervoor dat het Urban Sportspark bekend is onder de inwoners van Lansingerland en dragen we bij aan de ambitie ‘Iedereen beweegt’ uit de Sportvisie ‘Scoren met sport’. Deze drie mutaties hebben een incidenteel karakter.
- Voor de realisatie van het accommodatieplan sport is een extern gespecialiseerd bureau benodigd. Dit zorgt voor een lastenverzwaring van € 30.000 in 2019.

Financiële mutaties zomerrapportage

- Tot 1 januari 2019 was verhuur in het kader van Sport belast met (6%) BTW. De Gemeente kon daarmee ook de BTW op gemaakte kosten terugvorderen bij de Belastingdienst. Met ingang van 1 januari 2019 is de wetgeving voor verhuur gewijzigd en de mogelijkheid om BTW op kosten terug te vorderen vervallen. Om de ontwikkeling en instandhouding van de sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen niet onnodig duurder te maken is er een subsidieregeling in het leven geroepen: de Regeling specifieke uitkering sport (SPUK). De regeling subsidieert maximaal 17,5% van de bestedingen inclusief BTW. In totaal is er in 2019 door alle gemeenten meer aangevraagd dan beschikbaar is. Voor Lansingerland betekent dat binnen dit beleidsveld een geschat nadeel van € 31.000.
- Het restant van circa € 16.000 voordeel ontstaat door diverse kleine incidentele afwijkingen.

Overige aandachtspunten

- De Regeling specifieke uitkering sport (SPUK) subsidieert ter compensatie maximaal 17,5% van de bestedingen inclusief BTW. In totaal is er in 2019 door alle gemeenten meer aangevraagd dan beschikbaar is. Dit betekent dat wij waarschijnlijk € 400.000 van de aangevraagde € 600.000 subsidie ontvangen, een geschat risico van in totaal € 200.000 verdeeld over verschillende programma's. In het 4^e kwartaal 2019 krijgen we uitsluitsel over het te ontvangen voorschot. Deze subsidieregeling loopt tot en met 2023. Jaarlijks vragen we subsidie aan. Wat we daadwerkelijk ontvangen, is afhankelijk van wat er totaal in Nederland wordt aangevraagd (risicomelding).

Beleidsveld 2 Cultuur

Financiële mutaties kaderbrief 2020

- Voor de realisatie van het cultuurhuis is er voor een periode van vier jaar incidenteel extra personele inzet benodigd. Voor 2019 is dit een nadeel van € 30.000 en voor 2020, 2021 en 2022 € 60.000.

Financiële mutaties zomerrapportage

- De Scouting is verhuisd naar de Groenzoom. De kosten voor de nutsvoorzieningen van aanleg van de nieuwe locatie waren nog niet begroot (€ 50.000). Ook vallen de kosten voor het aanleggen van de parkeerplaatsen hoger uit dan oorspronkelijk geraamd (€ 32.000). De scouting betaalt jaarlijks huur voor deze locatie (€ 6.000). In totaal leiden deze ontwikkelingen tot een incidenteel nadeel van € 76.000.
- Het restant van circa € 2.000 voordelig ontstaat door diverse kleinere incidentele afwijkingen.

Beleidsveld 3 Onderwijs en kinderopvang

Financiële mutaties kaderbrief 2020

- De inzet van de combinatiefunctionaris wordt voor 40% bekostigd vanuit het rijk, 60% wordt gedragen door de gemeente. Voor de regeling 2019-2022 was het budget vanuit de gemeente (60%) reeds opgenomen in de begroting. Via de algemene uitkering is de rijksbijdrage (€ 61.000) beschikbaar gekomen. Dit is een incidenteel nadeel in dit beleidsveld, maar leidt tot een evenredig voordeel in beleidsveld 8.2.

Financiële mutaties zomerrapportage

- Wij verwachten de overdracht onderwijshuisvesting in zijn geheel af te ronden in 2019. De extra incidentele kosten hiervoor zijn geraamd op circa € 449.000. Dit bedrag wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve onderwijshuisvesting.
- Doordat er in 2018 minder projecten zijn afgerond dan begroot, vallen de kapitaallasten in 2019 lager uit; het incidentele voordeel is circa € 104.000. Dit heeft voornamelijk te maken met de fasering van de investering Kindcentrum Rodenrijs/ Verv. Nieuwbouw PWA & De Kwakel.
- De afrekening van de subsidies voor diverse peuterspeelzalen en kinderdagverblijven over de periode 2016-2018 levert een incidenteel voordeel op van circa € 70.000.
- De kosten voor leerlingenvervoer vallen vanaf 2019 € 30.000 structureel hoger uit vanwege de btw-verhoging in 2019, jaarlijkse indexatie, toename in leerlingenaantallen en toename in verwijzingen naar speciaal (basis) onderwijs.
- Vanaf schooljaar 2019-2020 maakt basisschool Pius X gebruik van de schoolwoningen aan de Noorderparklaan in Berkel en Rodenrijs. Vanwege het benodigde onderhoud aan dit pand overschrijden we het budget incidenteel met € 40.000.
- Sinds de invoering van de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang is het toezicht en de handhaving op Kinderopvang intensiever. We merken daardoor een toename in het aantal handhavingstrajecten. Hiervoor verwachten we structureel een bedrag van € 15.000 extra nodig te hebben. In de septembercirculaire 2018 heeft het Rijk hiervoor ook extra middelen beschikbaar gesteld.
- Het restant van circa € 16.000 nadelig ontstaat door diverse kleinere incidentele afwijkingen.

Overige aandachtspunten

- Peuteropvang (melding zonder financiële gevolgen)
Vanwege uitbreiding van het aanbod peuteropvang overschrijden we in 2019 het subsidieplafond van € 300.000 voor peuteropvang met € 46.000. Deze overschrijding is opgevangen binnen het beleidsveld onderwijs en past binnen het subsidieplafond van de Lansingerlandse standaard.

Reservemutaties binnen dit programma

- Bij de vaststelling van de jaarrekening 2017 is er een bestemmingsreserve gevormd van € 900.000 voor de overdracht onderwijshuisvesting. Wij verwachten de overdracht onderwijshuisvesting in zijn geheel af te ronden in 2019. Hiervoor onttrekken wij extra het resterende bedrag van € 449.000 uit de reserve. Afhankelijk van de uitkomsten van een juridische procedure en een extern bouwkundig onderzoek kunnen de kosten eventueel hoger uitvallen, wat leidt tot een extra nadeel voor de jaarrekening 2019.

Programma 4 Sociaal Domein

Bedragen x € 1.000

	2019
Saldo primaire begroting 2019	-27.678
Collegeprogramma 2018-2022	-727
Tussentijdse mutaties	-573
Actuele begroting 2019	-28.978
Mutaties zomerrapportage:	
B4.1 Samenleving	75
B4.2 Jeugd	-1.733
B4.3 Participatie	1.260
B4.4 Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	-477
Totaal mutaties zomerrapportage	-875
Begroting 2019 na verwerking zomerrapportage	-29.455
Toevoeging aan reserves uit zomerrapportage	0
Onttrekking aan reserves uit zomerrapportage	0
Begroting 2019 na verwerking zomerrapportage en afwikkeling reserves	-29.455

Beleidsveld 1 Samenleving

Financiële mutaties kaderbrief 2020

Geen.

Financiële mutaties zomerrapportage

- Het budget voor het beleidsaccent De leraar trekt aan de bel (€ 74.000) gebruiken wij voor de financiering van jeugdhulp op school. Momenteel is de aanbesteding voor de partij die deze dienst gaat leveren in de afrondende fase. Omdat de inzet pas per 1 januari 2020 start is een deel van dit budget in 2019 niet nodig en levert dit een incidenteel voordeel op.
- Vooruitlopend op de Wet Inburgering die ingaat op 1 januari 2021, ontvangen we van het Rijk in 2019 en 2020 incidenteel een budget van € 71.000 per jaar ter verhoging taalniveau statushouders. We gebruiken dit budget voor de ondersteuning van de 'en ondertussen' doelgroep die problemen ondervindt van het huidige stelsel tot de nieuwe wet ingaat.
- Wij verwachten alle beleidsaccenten binnen het hiervoor geraamde budget uit te kunnen voeren. Hierdoor is de in de begroting opgenomen stelpost, net als in 2018, niet noodzakelijk en ramen we deze post van € 46.000 structureel af.
- Het restant van circa € 26.000 voordelig ontstaat door diverse kleinere incidentele afwijkingen.

Beleidsveld 2 Jeugd

Financiële mutaties kaderbrief 2020

- Er is sprake van hogere kosten voor Jeugd met een Beperking. Het aantal jongeren neemt sterk toe, hiernaast is het aantal indicaties per cliënt bijna verdubbeld. Omdat het hier gaat om relatief dure zorg heeft dit grote financiële gevolgen. De extra structurele kosten bedragen € 650.000 per jaar. Het doorbreken van deze opgaande lijn is een van de speerpunten van onze versterkte inzet op het transformatie van de jeugdhulp.
- Het aantal PGB's voor jeugdhulp en het gemiddelde bedrag per PGB neemt de afgelopen jaren toe. De structurele extra kosten bedragen € 480.000 per jaar. PGB's worden in onze gemeente relatief vaak gebruikt omdat veel ouders specifieke wensen hebben voor de ondersteuning van hun kinderen. Door het gebruik van PGB's vergroten wij de keuzevrijheid van onze inwoners. Momenteel verkennen wij de mogelijkheden en wenselijkheid om hierop bij te sturen, eventuele wijzigingen nemen wij mee in de Verordening Sociaal Domein 2020.

- Er is sprake van een structurele hogere bijdrage Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp (GRJR) van circa € 470.000 per jaar. Ook binnen onze regio neemt de zwaarte van de specialistische jeugdhulp die kinderen ontvangen toe, wat leidt tot hogere kosten dan vooraf begroot. In april 2019 heeft het Algemeen Bestuur van de GRJR ingestemd met een begrotingswijziging over 2019, waardoor onze bijdrage toeneemt. Deze hogere structurele inleg wordt in latere jaren verrekend met het werkelijke gebruik van iedere deelnemende gemeente. Door middel van onze geïntensiveerde aanpak van de transformatie (zie onder andere raadsbrief U19.04567) ondernemen wij diverse acties om grip te krijgen op deze ontwikkeling op zowel lokaal als regionaal niveau. In dit kader is vooral de in de hiervoor genoemde raadsbrief beschreven actielijn ‘doorontwikkeling regionale samenwerking’ relevant.
- De kosten van dyslexiezorg zijn structureel € 200.000 lager dan geraamd.
- De kosten van de basis GGZ zijn € 150.000 structureel lager dan geraamd.
- De kosten voor de inzet van een projectleider voor het project transformatie jeugdhulp bedraagt in 2019 incidenteel € 130.000 extra op jaarbasis. Deze projectleider is op 1 september 2019 gestart met zijn werkzaamheden.
- De incidentele kosten voor de inzet van extra consultants binnen jeugdzorg worden voor 2019 geraamd op € 120.000 per jaar. Binnen de jeugdzorg nemen zowel het aantal aanvragen als de zwaarte van de problematiek toe. De extra consultants zijn nodig om wachttijden tegen te gaan en de beoogde transformatie te versnellen.

Financiële mutaties zomerrapportage

- Door abusievelijk dubbel begroten door de VTRR is er een incidenteel voordeel van circa € 215.000 ontstaan op het project Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond.
- Er is sprake van structureel € 180.000 hogere kosten voor vervoer en begeleiding. Vervoer en begeleiding wordt vaak ingezet in combinatie met Jeugd met een Beperking (JMEB). De toename van het aantal cliënten binnen JMEB leidt er toe dat er ook meer vraag is naar vervoer met begeleiding.
- De kosten voor het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) bedragen structureel € 149.000; via de Algemene Uitkering zijn voor deze uitgaven extra middelen beschikbaar gesteld, wat tot een voordeel leidt binnen programma 8 (zie meicirculaire 2019).
- Sinds 1 januari 2019 is MC Kinderplein niet meer gecontracteerd via de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp. Omdat nog niet voor alle kinderen met een beperking een oplossing is gevonden vergoeden we de incidentele kosten voor deze kinderen in 2019 nog aan Kinderplein (€ 58.400). Dit is eenmalig; per 1 januari 2020 bekostigen we deze zorg uit een PGB of via andere aanbieders.
- Wij ontvingen een onvoorziene (naheffing) van € 55.000 van de Sociale Verzekeringsbank voor PGB's verstrekt over het jaar 2018, wat een eenmalig nadeel oplevert.
- Het restant van circa € 5.000 nadelig ontstaat door diverse kleinere incidentele afwijkingen.

Beleidsveld 3 Participatie

Financiële mutaties kadernota 2020

- We verwachten de komende periode lagere kosten voor Participatiewet-uitkeringen, omdat we toewerken naar 15 % minder uitkeringen aan het einde van de huidige collegeperiode. Dit levert een structurele besparing op die in 2019 circa € 1,2 miljoen bedraagt.
- Na een succesvolle communicatiecampagne steeg het aantal deelnemers aan onze collectieve zorgverzekering de afgelopen jaren. Hiervoor is er vanaf 2019 structureel een extra budget nodig van € 100.000. Met dit extra budget zorgen we ervoor dat onze inwoners met een laag inkomen zich goed kunnen verzekeren voor hun zorgkosten.
- Er wordt minder gebruik gemaakt van individuele bijzondere bijstand dan verwacht, wat zorgt voor € 78.000 structureel lagere lasten.
- In 2019 zijn onze kosten aan de kwijtschelding voor afvalstoffenheffing € 50.000 euro lager, omdat in het tarief van de aanslag in 2019 een eenmalige teruggaaf is verwerkt.
- Voor ‘Het Nieuwe Wij’ stellen we het begrote budget bij naar € 50.000, omdat we aanvullende subsidie inkomsten via de arbeidsmarktregio verwachten. Hierdoor is structureel € 50.000 minder vanuit de eigen gemeente nodig.

Financiële mutaties zomerrapportage

- In de Jaarrekening van 2018 vergaten we een bedrag van € 23.715 mee te nemen voor de uitvoering van het Besluit Bijstand Zelfstandigen (BBZ). Dit corrigeren we door dit bedrag te verwerken in deze Zomerrapportage. Het gaat om de kosten die het Regionaal Bureau Zelfstandigen (RBZ) maakt bij de uitvoering van de BBZ voor onze gemeente. In principe verstrekt het RBZ de BBZ-uitkeringen als renteloze lening aan zelfstandig ondernemers. In die gevallen dat ondernemers met hun bedrijfsresultaat onder de bijstandsnorm blijven, zet het BBZ de lening om in een schenking. De kosten die dit oplevert, brengt het BBZ bij onze gemeente in rekening. In 2018 bedroegen deze kosten € 23.715.

Beleidsveld 4 Wmo

Financiële mutaties kadernota 2020

- We zien een stijging van het aantal indicaties voor specialistische Begeleiding Individueel (BGI). Deze stijging is waarschijnlijk een gevolg van de ambulantisering van de GGZ, die erop gericht is om mensen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. We schatten vanaf 2019 de structurele extra kosten in op € 185.000 per jaar.
- De ontvangsten eigen bijdragen voor Wmo voorzieningen zijn structureel € 100.000 lager dan geraamd. Wij hebben het bedrag aangepast op de gevolgen van het abonnementstarief, de verwachting is dat de werkelijke inkomsten nog lager zijn.
- Voor het professionele contractmanagement Wmo in H6 verband is in de afgelopen jaren geen bedrag apart gehouden in de begroting. De structurele kosten bedragen € 40.000 per jaar.
- Na de succesvolle pilot 'Participeer' waarbij we Wmo-begeleiding inzetten voor onze uitkeringsgerechtigde inwoners, nemen we dit aanbod op in onze Lansingerlandse Standaard. We bieden WMO -begeleiding met als doel activering voor onze inwoners die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Hierdoor neemt de doelgroep voor Wmo-begeleiding toe, waardoor een structureel extra budget van € 20.000 per jaar nodig is.

Financiële mutaties zomerrapportage

- Ouderen blijven langer thuis wonen, hiervoor is het soms nodig om een aanpassing te doen in de woning. In de kaderbrief staat benoemd dat we verwachten dat de lage eigen bijdrage (van € 17,50 per vier weken - landelijk beleid) een aanzuigende werking heeft op de vraag naar Wmo voorzieningen. De mate waarin de vraag toeneemt door deze lage eigen bijdrage is moeilijk te kwantificeren. We schatten vanaf 2019 de structurele extra kosten in op € 200.000 per jaar.
- De definitieve afrekening subsidies 2018 blijkt hoger dan de verstrekte voorschotten, wat een incidenteel voordeel oplevert van circa € 93.000.
- Het restant van circa € 25.000 nadelig ontstaat door diverse kleinere incidentele afwijkingen.

Overige aandachtspunten

- We zien in 2019 een stijging van woningaanpassingen. De verwachting is dat de lagere eigen bijdrage hier een rol in speelt. De post Woningaanpassingen kent een grillig verloop. De aanpassingen variëren namelijk van drempelnivellering tot badkamerrenovaties (risicomelding).

Programma 5 Lansingerland schoon, heel en veilig

Bedragen x € 1.000

	2019
Saldo primaire begroting 2019	-10.616
Collegeprogramma 2018-2022	-1.327
Tussentijdse mutaties	-1.702
Actuele begroting 2019	-13.645
Mutaties zomerrapportage:	
B5.1 Beheer openbare ruimte	1.006
B5.2 Afval- en afvalwatermanagement	-271
Totaal mutaties zomerrapportage	735
Begroting 2019 na verwerking ZR	-12.910
Toevoeging aan reserves uit ZR	0
Ottrekking aan reserves uit ZR	75
Begroting 2019 na verwerking ZR en afwikkeling reserves	-12.835

Beleidsveld 1 Beheer openbare ruimte

Financiële mutaties kadernota 2020

- We verwachten in de jaren 2019, 2020 en 2021 jaarlijks € 200.000 meer opbrengsten op snippergroen.
- We verwachten dat de opbrengsten voor reclame en vergoeding degeneratiekosten in de openbare ruimte structureel met € 65.000 toenemen.
- De beheerkosten Groenzoom vallen structureel € 60.000 lager uit dan begroot.

Financiële mutaties zomerrapportage

- In 2019 is onderzoek gedaan naar vervuiling baggerslib. Daardoor schuift de uitvoering van het baggerproject in Bleiswijk/ Bergschenhoek (gezamenlijk met HHSK) voor een deel door naar 2020. Het baggerproject in Westpolder Berkel schuift om dezelfde reden geheel door naar 2020. Dit leidt voor 2019 tot een incidenteel voordeel van € 385.000 op het budget voor baggeren. Zie toelichting reserves.
- Doordat er in 2018 minder projecten gereed zijn gekomen dan begroot, vallen de kapitaallasten in 2019 lager uit. Het structurele voordeel hierop is circa € 215.000.
- Bij de kredietaanvragen ter vervanging van de vervoersmiddelen buitendienst is er geen rekening gehouden met de inruilwaarde (zie bijlage: investeringen buitendienst). Inruilwaarde komt naar richtlijnen BBV ten gunste van de algemene middelen, binnen dit beleidsveld betekent dit een incidenteel voordeel van circa € 92.000.
- Het restant van circa € 11.000 nadelig ontstaat door diverse kleinere incidentele afwijkingen.

Beleidsveld 2 Afval- en afvalwatermanagement

Financiële mutaties kadernota 2020

Geen.

Financiële mutaties zomerrapportage

- Doordat de hoeveelheid restafval niet afneemt, vallen de verwerkingskosten en de te betalen verbrandingsbelasting hoger uit dan begroot. Samen telt dit op tot een structureel tekort van € 101.000.

- Kosten PMD inzameling stijgen structureel met € 75.000. Na de invoering van de wekelijkse inzameling liepen kosten voor inzameling, maar ook voor de uitgifte van de gratis zakken via zakkenservice.nl op.
- De inzamelkosten voor rest- en gft afval vallen structureel € 70.000 hoger uit. Dit komt onder andere door een verhoging van de inzet van de servicewagen en een aanpassing van de ledigingsfrequentie van de bovengrondse containers bij de hoogbouw.
- Afvalhoeveelheden op het afvalbrengstation zijn in het eerste half jaar van 2019 gestegen in plaats van gedaald. Op basis van de cijfers van het eerste half jaar verwachten we rond de kosten van 2018 uit te komen, het gaat dan om een structureel tekort van € 60.000.
- Onderzoeks- en advieskosten ABS brengen we ten laste van investeringsbudget als voorbereidingskosten, wat tot een incidenteel voordeel van € 50.000 leidt op het beleidsveld.
- De opbrengsten voor oud papier zijn in 2019 lager en leiden tot een verwacht structureel nadeel van € 50.000.
- In de begroting is een interne structurele kostenpost voor de huur a € 47.000 van het terrein aan de Bosland niet meegenomen. Deze structurele opbrengsten worden geboekt in programma 6 en zijn daardoor op de totale begroting neutraal.
- Door een positieve aanvulling op het verwerkingscontract voor PMD maken we minder kosten wat tot een structureel voordeel oplevert van € 45.000.
- De vergoeding voor het ingezamelde PMD is de afgelopen jaren beneden bijgesteld. De hoeveelheid PMD stijgt, maar minder hard dan begroot. Dit bij elkaar zorgt voor een structureel tekort van € 30.000.
- Na bijstelling omlaag van het aantal aansluitingen op de inzameling van het oud papier hebben we € 30.000 structureel minder kosten.
- De opbrengsten van ingeleverde elektrische apparaten waren niet opgenomen in de begroting. De structurele opbrengsten bedragen ongeveer € 20.000.
- Bij de kredietaanvragen ter vervanging van de vervoersmiddelen buitendienst is er abusievelijk rekening gehouden met de inruilwaarde (zie bijlage: investeringen buitendienst). Inruilwaarde komt naar richtlijnen BBV ten gunste van de algemene middelen, binnen dit beleidsveld betekend dit een incidenteel voordeel van circa € 16.000.

Reservemutaties binnen dit programma

- Door samenwerking met de hoogheemraadschappen en efficiencyvoordeel door het baggerwerk uit te stellen, bundelen we projecten die tot besparing leiden. Ook is er minder geld nodig voor ontvangstplicht bagger van de hoogheemraadschappen, door lagere baggerfrequentie en minder bagger. Hierdoor valt € 460.000 uit de reserve vrij ten gunste van het voorlopig rekeningresultaat.
- De uitvoering van het baggerproject in Bleiswijk/ Bergschenhoek (gezamenlijk met HHSK) schuift vanwege het onderzoek naar vervuiling baggerslib voor een deel door naar 2020. Het baggerproject in Westpolder Berkel schuift om dezelfde reden geheel door naar 2020. Dit leidt tot een voordeel op de post Baggeren. In 2019 onttrekken wij € 385.000 minder uit de Reserve Baggeren.

Programma 6 Lansingerland ontwikkelt

Bedragen x € 1.000

	2019
Saldo primaire begroting 2019	-8.096
Collegeprogramma 2018-2022	-652
Tussentijdse mutaties	164
Actuele begroting 2019	-8.583
Mutaties zomerrapportage:	
B6.1 Ruimtelijke ordening	-191
B6.2 Infrastructuur en mobiliteit	6
B6.3 Economische ontwikkeling	27
B6.4 Duurzaamheid	0
B6.5 Vastgoedbeleid	-2.145
Totaal mutaties zomerrapportage	-2.302
Begroting 2019 na verwerking ZR	-10.886
Toevoeging aan reserves uit ZR	-1.820
Ottrekking aan reserves uit ZR	4.056
Begroting 2019 na verwerking ZR en afwikkeling reserves	-8.651

Beleidsveld 1 Ruimtelijke ordening

Financiële mutaties kaderbrief 2020

- Voor de komende 3 jaar is een totaalbedrag benodigd van €1.030.000 voor de omgevingswet en omgevingsvisie. Hiervoor is een bestemmingsreserve ingericht bij de jaarrekening 2018. In deze zomerrapportage begroten wij voor 2019 een onttrekking uit de reserve van € 380.000 (nadeel) en boeken wij de reeds begrote exploitatiebedragen af (€ 333.000 voordeel). Per saldo resteert een nadeel van € 47.000.

Financiële mutaties zomerrapportage

- De kosten koper voor de overdracht van het openbaar gebied naar de Gemeente Lansingerland komen volgens de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) Prisma voor rekening van de gemeente, wat tot een incidenteel nadeel van € 210.000 leidt. De kosten vallen hoog uit, omdat het om een groot gebied gaat met veel kadastrale percelen. Per perceel vergt het veel kadastraal onderzoek i.v.m. het herindelen van uitgeefbaar en openbaar gebied. Zie ook raadsbrief U18.11383.
- In de legesbegroting is een bedrag opgenomen ter dekking van werken door derden. Per abuis is €140.000 hiervan niet opgenomen in de begroting 2019. Dit incidentele nadeel wordt hierbij gecorrigeerd.
- Een aantal zaken zoals het onderzoek naar Bleizo-West en de bijdrage aan de A12 corridor komen ten laste van de gemeenschappelijke regeling, waardoor we het budget voor onderzoeks- en advieskosten samenwerkingsverbanden deels kunnen aframes (€ 100.000 incidenteel voordeel).
- Wij verwachten in 2019 een aantal anterieure overeenkomsten af te ronden met een positief resultaat. Deze overeenkomsten lopen over meerdere jaren, waardoor de lasten in voorgaande jaren voor de baten zijn uitgaan. In 2019 leidt dit tot een verwacht incidenteel voordeel van € 80.000.
- Ook ramen we zoals aangegeven in de Jaarstukken 2018 de begrote bijdrage van € 29.000 aan DCMR structureel af, aangezien deze over de lopende anterieure overeenkomsten wordt verdisconteerd.
- In de jaarrekening 2018 is een voorziening van circa € 2,9 miljoen voor Parnassia opgenomen. Inmiddels heeft de gemeente de planschade uitbetaald; het resterende bedrag uit de voorziening kan vrijvallen (circa € 62.000 incidenteel voordeel).

- Er speelt een rechtszaak met een huurder van een pand op de Götzenhainsingel. De huur is opgezegd, maar aangezien de huurder het pand niet sloopt, moet gemeente het pand zelf slopen. Dit leidt tot een ingeschat incidenteel nadeel van € 50.000. De kans op kostenverhaal wordt laag ingeschat.
- Het restant van circa € 15.000 voordelig ontstaat door diverse kleinere incidentele afwijkingen.

Investeringsen

- In de Kadernota 2017 is een stelpost opgenomen voor de heropenstelling van Noordeindseweg in Berkel en Rodenrijs. In deze zomerrapportage activeren wij een krediet ter hoogte van € 600.000 voor de herinrichting van de weg. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten (circa € 32.000) worden gedekt uit deze stelpost. U bent hier reeds over geïnformeerd met raadsbrief U18.11046.
- Er is een overschrijding op het krediet voor de Cultuurfabriek het Spectrum door hogere kosten voor de verbouwing. Een krediet van € 360.000 is aangevraagd, maar de verwachte kosten bedragen € 457.750. Dit komt doordat de constructie van de gevel van een deel van het gebouw niet goed bleek te zijn tijdens de werkzaamheden, de gevel is opnieuw opgemetseld. De hogere kapitaallasten bedragen jaarlijks € 4.350.

Beleidsveld 2 Infrastructuur en mobiliteit

Financiële mutaties kaderbrief 2020

Geen.

Financiële mutaties zomerrapportage

- In de Kadernota 2017 is een stelpost opgenomen voor de kapitaallasten die voortvloeien uit aanpassing met betrekking tot het mobiliteitsplan. Deze stelpost stond eerder opgenomen onder programma 8 en is overgeheveld naar programma 6 (budget-neutraal). Voor 2019 worden deze kapitaallasten afgeraamd (€ 97.000 voordeel op het exploitatieresultaat).
- Het restant van circa € 6.000 voordelig ontstaat door diverse kleinere incidentele afwijkingen.

Beleidsveld 3 Economische ontwikkeling

Beleidsmatige mutaties

- Voor de Holland Railterminal is een budget beschikbaar van € 250.000. Dit budget is bedoeld voor de onderzoekskosten naar de kansen voor de HRT en de impact op de omgeving. Dit is een samenwerkingsproject met diverse andere partijen zoals Prorail, de Provincie Zuid-Holland en lokale ondernemers. Ook externe ontwikkelingen en omstandigheden spelen hier een rol. Dit kan invloed hebben op de planning van de diverse stappen, waardoor mogelijk een deel van dit budget niet in 2019 uitgegeven wordt, maar doorschuift naar 2020. Op 4 juni 2019 heeft u een raadsinformatiebrief ontvangen over de voortgang van de HRT. De meest recente ontwikkeling is dat de Provincie Zuid-Holland aan ProRail de opdracht voor onderzoek naar de spoorcapaciteit gaat geven.

Financiële mutaties kaderbrief 2020

Geen.

Financiële mutaties zomerrapportage

De mutaties op dit beleidsveld zijn te gering van grootte om te verklaren.

Beleidsveld 4 Duurzaamheid

Binnen dit beleidsveld doen zich geen mutaties voor.

Beleidsveld 5 Vastgoedbeleid

Financiële mutaties kaderbrief 2020

- Dorpstraat 5-7 in Bleiswijk, de Snip wordt verkocht, maar de boekwaarde is hoger dan de verkoopprijs. Conform het BBV nemen we het verlies (€ 1.709.205) al in 2019. Het voorstel is dit te verrekenen met de algemene reserve, wat leidt tot een nadeel op dit beleidsveld en een evenredig voordeel op de reservemutaties van het programma. De verkoop en wegvallende kapitaallasten zijn reeds opgenomen in de Kaderbrief 2020, maar het afboeken van de boekwaarde was nog niet meegenomen. In 2019 levert het wegvallen van de budgetten na verkoop een structureel voordeel op van € 33.000.

Financiële mutaties zomerrapportage

- Begin 2019 is schade ontstaan aan de tegels van Zwembad de Windas. De kosten van het herstel van het tegelwerk komen waarschijnlijk ten laste van de gemeente, aangezien de oorzaak niet eenduidig vast te stellen is en garanties zijn verlopen. Het incidentele nadeel van € 140.000 wordt deels gedekt door de post Onvoorzien (€ 100.000) aangezien deze schade Onvoorzien, Onontkoombaar en Onuitstelbaar (de drie O's) is.
- In het collegeprogramma is voor 2019 een investeringskrediet van € 305.000 opgenomen voor het verduurzamen van ons vastgoed. Dit krediet is door de raad geaccordeerd. Als afgeleide van besluitvorming zijn kapitaallasten in de begroting opgenomen. De benodigde werkzaamheden voor de komende jaren zijn niet per sé levensduur verlengend, maar voornamelijk gericht op het verbeteren van de duurzaamheid. Om deze reden worden de uitgaven niet opgenomen als krediet met kapitaallasten, maar worden de bedragen die oorspronkelijk als investeringskrediet werden aangemerkt, uit de algemene reserve onttrokken en aan de bestemmingsreserve Groot Onderhoud Gemeentelijke Gebouwen gedoteerd. Jaarlijks kunnen voor de uitgaven de benodigde bedragen uit deze bestemmingsreserve worden onttrokken. De reeds begrote kapitaallasten komen te vervallen ten gunste van de begrotingssaldi (€ 17.500 in 2020, € 35.000 in 2021, € 67.500 in 2022 en € 96.500 in 2023). In 2019 begroten wij voor de benodigde werkzaamheden een onttrekking van € 100.000 uit de reserve Groot Onderhoud Gemeentelijke Gebouwen. Hier staat een evenredig voordeel tegenover bij de reservemutaties van het programma (incidenteel nadeel).
- In het verleden heeft 3B-Wonen enkele leningen via de gemeente afgesloten bij de BNG. De rente effecten hiervoor waren niet begroot en zijn nu bij de Zomerrapportage 2019 opgenomen. Dit leidt op dit beleidsveld tot een nadeel van € 97.000 en op het beleidsveld Financieringsfunctie tot een evenredig voordeel. Samen met lagere kapitaallasten op dit beleidsveld (€ 22.000) is het totale effect € 74.000
- Voor het woonrijp maken van de buitenruimte (parkeerplaatsen) rond de ontwikkeling van de Notaris Kruytstraat zijn de totale kosten op basis van de aanbesteding bekend. De kosten vallen incidenteel € 54.000 hoger uit dan begroot.
- In de begroting is een interne post voor de huur van het terrein aan de Bosland niet meegenomen à € 47.000 (voordeel). Deze kosten worden geboekt in programma 5 en zijn daardoor op de totale begroting neutraal.
- Er was rekening gehouden met een stijging van de huurinkomsten voor het gemeentehuis aan de Tobias Asserlaan, deze zijn niet geheel gerealiseerd waardoor de stijging wordt afgeamd. De inkomsten voor servicekosten zijn wel hoger dan geraamd. Samen leidt dit tot een structureel nadeel van € 44.000.

- Tot 1 januari 2019 was verhuur in het kader van Sport belast met (6%) BTW. Daarmee kon de gemeente de BTW op de kosten, terugvorderen bij de Belastingdienst. Met ingang van 1 januari 2019 is de wetgeving voor verhuur gewijzigd en de mogelijkheid om BTW op kosten terug te vorderen vervallen. Om de ontwikkeling en instandhouding van de sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen niet onnodig duurder te is er een subsidieregeling in het leven geroepen: de Regeling specifieke uitkering sport (SPUK). De regeling subsidieert maximaal 17,5% van de bestedingen inclusief BTW. In totaal is er in 2019 door alle gemeenten meer aangevraagd dan beschikbaar is. Dit betekent dat wij waarschijnlijk € 400.000 van de aangevraagde € 600.000 subsidie ontvangen. Binnen dit beleidsveld is de toekenning naar verwachting € 80.000 structureel lager dan begroot.
- Het restant van circa € 27.000 nadelig ontstaat door diverse kleinere incidentele afwijkingen.

Investing

- Gebouw Pecto's gaat een nieuwe toekomst krijgen, waar de huidige gebruiker en overige maatschappelijke partijen gebruik van kunnen maken. Hiervoor zijn we in overleg met onder andere onze exploitant Sportfondsen en met Pecto's om een plan voor verbouwing op te stellen en het pand multifunctioneel in te zetten. Bijkomende kosten begroten we voornamelijk op € 100.000. Dit betreft een nieuwe investering en is in Kaderbrief 2020 meegenomen.

Reservemutaties binnen dit programma

- Voor de komende 3 jaar is een totaalbedrag benodigd van €1.030.000 voor de omgevingswet en omgevingsvisie. Hiervoor is een bestemmingsreserve ingericht bij de jaarrekening 2018. In deze zomerrapportage begroten wij voor 2019 een onttrekking uit de reserve van € 380.000 (voordeel).
- Voor de aanleg van de A13/A16 hebben wij een bijdrage van Rijkswaterstaat ontvangen. Deze is toegevoegd aan de algemene reserve. Om inhuurlasten te dekken voor de A13/A16 onttrekken we nu € 49.000 uit de algemene reserve (voordeel).
- Dorpstraat 5-7 in Bleiswijk, de Snip wordt verkocht, maar de boekwaarde is hoger dan de verkoopprijs. Conform het BBV nemen we het verlies (€ 1,7 miljoen) al in 2019. Het voorstel is dit te verrekenen met de algemene reserve, wat leidt tot een nadeel op het beleidsveld en een evenredig voordeel op de reservemutaties van het programma.
- De investeringsbedragen uit het collegeprogramma voor het verduurzamen van ons vastgoed worden uit de algemene reserve onttrokken en aan de bestemmingsreserve Groot Onderhoud Gemeentelijke Gebouwen gedoteerd. Aangezien deze onttrekking uit de algemene reserve over het programma loopt leidt dit tot zowel een onttrekking als een dotatie, beide ter hoogte van € 1.760.000. In 2019 begroten wij voor de benodigde werkzaamheden een onttrekking van € 100.000 (voordeel) uit de reserve Groot Onderhoud Gemeentelijke Gebouwen.
- In verband met het onderhoud van gebouwen onttrekken wij € 15.000 minder uit de reserve Groot Onderhoud Gemeentelijke Gebouwen (nadeel) en in verband met de verkoop van enkele van onze panden doteren we € 12.000 minder aan de reserve (voordeel).
- Om sport en bewegen te stimuleren kon de gemeente de BTW die in rekening werd gebracht terugvorderen bij de Belastingdienst. Dit recht is met ingang van 1 januari 2019 vervallen. Om de ontwikkeling en instandhouding van de sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen te stimuleren is er een subsidieregeling in het leven geroepen: de Regeling specifieke uitkering sport (SPUK). De regeling subsidieert maximaal 17,5% van de bestedingen inclusief BTW. In totaal is er in 2019 door alle gemeenten meer aangevraagd dan beschikbaar is. Dit betekent dat wij waarschijnlijk € 400.000 van de aangevraagde € 600.000 subsidie ontvangen. Om het ontstane tekort te dekken is binnen dit programma 74.000 extra gedoteerd en onttrokken aan de bestemmingsreserve.

Programma 7 Grondzaken

Bedragen x € 1.000

	2019
Saldo primaire begroting 2019	-692
Collegeprogramma 2018-2022	0
Tussentijdse mutaties	-396
Actuele begroting 2019	-1.088
Mutaties zomerrapportage:	
B7.1 Grondexploitatie	-101
Totaal mutaties zomerrapportage	-101
Begroting 2019 na verwerking zomerrapportage	-1.189
Toevoeging aan reserves uit zomerrapportage	-243
Onttrekking aan reserves uit zomerrapportage	188
Begroting 2019 na verwerking zomerrapportage en afwikkeling reserves	-1.244

Beleidsveld 1 Grondexploitatie

Beleidsmatige mutaties

Voor de grondexploitaties is op hoofdlijnen gekeken naar (verwachte) afwijkingen tussen de begroting van de jaarschijf 2019, de gerealiseerde kosten tot nu toe en een prognose van de nog te maken kosten. Hierbij voorzien wij een aantal afwijkingen voor zowel de kosten als de opbrengsten kant. Niet alle afwijkingen zijn een financieel voor- of nadeel. Meestal betreft het enkel een verschuiving tussen jaren en is het financiële effect op het resultaat van de grondexploitaties beperkt. Het definitieve resultaat wordt verwerkt bij de eerstvolgende actualisatie (MPG 2020 / JR 2019). Wel informeren we u nu al over de verwachte bijstellingen:

- Extra opbrengst voor Parkzoom van € 1,2 miljoen
Voor het appartementengebouw in Parkzoom4 staat in de grex 2019 geen opbrengst opgenomen aangezien het appartementencomplex een hoge mate van onzekerheid kende. (Tegenover de geraamde opbrengst van € 500.000,- stond een risicoreservering van € 500.000,-, per saldo dus € 0). Recent is de grondverkoopovereenkomst gesloten en zijn de opbrengsten zeker en kunnen daarom bij de actualisatie van de grondexploitatie per 1-1-2020 worden opgenomen.
- Extra kosten Meerpolder van € 750.000
In een deelproject van Meerpolder loopt al geruime tijd een gerechtelijke procedure met de ontwikkelaar. Deze heeft betrekking op onder andere de staat van de openbare ruimte en het riool. De noodzakelijke investeringen voor het herstel moeten vooruitlopend op de claim richting de ontwikkelaar door de gemeente gemaakt worden. In de grondexploitatie is voor deze kosten in de risico's een bedrag opgenomen van circa € 280.000. Nu doet het risico zich dus voor en moeten we de herstellkosten van circa € 750.000 gaan maken en claimen bij de ontwikkelaar. Mogelijk kan het bedrag nog oplopen tot € 1 miljoen. Aan de andere kant is de kans reëel dat we de claim (gedeeltelijk) terugkrijgen na gerechtelijke uitspraak.
- Verwachte bijstelling opbrengsten Meerpolder met circa € 140.000 (positief effect)
Voorzichtigheidshalve was in de grondexploitatie geen rekening gehouden met de ontwikkeling van de grondprijs bij de verkoop van twee appartementengebouwen bij de Klapwijkse Pier.

Financiële mutaties kaderbrief 2020

Geen.

Financiële mutaties zomerrapportage

- Conform het BBV zijn wij verplicht om rente over de NIEGG boekwaarde te boeken. Dit was primair niet begroot en wordt nu gecorrigeerd. Dit leidt tot een structureel nadeel van € 153.000 op beleidsveld 7.1 en een evenredig structureel voordeel op beleidsveld 8.4 Financieringsfunctie.
- De Laan van Koot is verkocht en de akte passeert in 2020. De opbrengst is lager dan de resterende boekwaarde. Conform het BBV nemen we het verlies (€ 187.500) op het moment van bekendwording in 2019. Het voorstel is dit te verrekenen met de algemene reserve, wat leidt tot een incidenteel nadeel van € 187.500 op dit beleidsveld en een evenredig voordeel op de reservemutaties.
- Het resultaat van het MPG 2019 is in deze zomerrapportage verwerkt en leidt tot een voordeel van € 170.000 op dit beleidsveld. Tevens is de dotatie aan de verliesvoorziening lager (€ 73.000 voordeel). Dit tezamen verrekenen we met de algemene reserve.

Investeringsen

- De gebiedsontwikkeling Wilderszijde bevindt zich nog in voorbereidingsfase. Ten behoeve van de planuitwerking is in 2017 door de gemeenteraad een voorbereidingskrediet van € 1,3 mln. beschikbaar gesteld. Deze kosten worden bij opening van de grondexploitatie meegenomen in het project. De afgelopen jaren zijn echter de voorwaarden waaronder een grondexploitatie (GREX) mag worden geopend aangescherpt. Zo wordt een deel van de planuitwerking die voorheen pas na opening van de GREX werd gedaan, nu naar voren getrokken om een solide plan te waarborgen. De voorbereidingsfase loopt dus langer door en moet in deze dus meer werkzaamheden opvangen. Op basis van de huidige planning staat de opening van de GREX Wilderszijde eind 2020/eerste helft 2021 gepland. In de Kaderbrief 2020 is daarom voorgesteld om het voorbereidingskrediet op te hogen met € 2,5 mln. Dit bedrag wordt verdeeld over de jaren; € 1,0 mln. in 2019 en 2020, en € 0,5 mln. voor 2021. Samen met de marktpartijen wordt nu verder gewerkt aan het Masterplan. Op basis van het Masterplan worden nadere afspraken met de marktpartijen gemaakt en wordt het bestemmingsplan uitgewerkt. Het bestemmingsplan kan dan conform genoemde planning eind 2020, of in de eerste helft van 2021, door de gemeenteraad worden vastgesteld.
- Nabij het centrum van Berkel staan 10 verouderde sociale huurwoningen en een niet meer in gebruik zijnde basisschool. 3B-Wonen wil hier 30 sociale huurappartementen realiseren in samenwerking met gezondheidsondernemers die een gezondheidscentrum willen realiseren. Ongeveer 75% van de grond op de locatie is eigendom van de gemeente. Er zijn hoge eisen op het gebied van stedenbouw, parkeren, duurzaamheid en wateradaptatie, die allemaal verhelderd moeten worden alvorens een intentieovereenkomst met 3B-Wonen kan worden gesloten. Vervolgens moet de meest geschikte uitvoeringmodaliteit worden gekozen: grondexploitatie of anterieure overeenkomst met grondverkoop. In deze zomerrapportage vragen we een voorbereidingskrediet van € 60.000 om de benodigde werkzaamheden te bekostigen. De kosten bestaan voor de initiële fase met name uit personele inzet en mogelijke advies op onderdelen van externe partijen.

Reservemutaties binnen dit programma

- De Laan van Koot is verkocht en de akte zal in 2020 passeren. De opbrengst is lager dan de resterende boekwaarde. Conform het BBV nemen we het verlies (€ 187.500) op het moment van bekendwording in 2019. Het voorstel is dit te verrekenen met de algemene reserve, wat leidt tot een incidenteel nadeel van € 187.500 op dit beleidsveld en een evenredig voordeel op de reservemutaties.
- Het resultaat van de grondexploitaties 2019 verrekenen wij conform de Nota Reserves en Voorzieningen 2016 met de algemene reserve. Dit leidt op dit beleidsveld tot een lagere onttrekking van € 73.000 (vanwege de dotatie aan de verliesvoorziening) en een dotatie aan de algemene reserve van € 170.000 (het resultaat van het MPG 2019).

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

	2019
Saldo primaire begroting 2019	81.899
Collegeprogramma 2018-2022	-400
Tussentijdse mutaties	1.298
Actuele begroting 2019	82.797
Mutaties zomerrapportage:	
B8.1 Lokale heffingen	140
B8.2 Algemene uitkering gemeentefonds	843
B8.3 Dividend	565
B8.4 Financieringsfunctie	-590
B8.5 Algemene dekkingsmiddelen en saldo kostenplaatsen	357
B8.6 Mutaties reserves	0
B8.7 Stelpost onvoorzien	100
Totaal mutaties zomerrapportage	1.414
Begroting 2019 na verwerking zomerrapportage	84.212
Toevoeging aan reserves uit zomerrapportage	0
Ottrekking aan reserves uit zomerrapportage	0
Begroting 2019 na verwerking zomerrapportage en afwikkeling reserves	84.212

Beleidsveld 1 Lokale heffingen

Financiële mutaties kadernota 2020

Geen.

Financiële mutaties zomerrapportage

- Door een hogere waardestelling bij woningen dan bij de begroting was voorzien en een lagere leegstand van bedrijfspanden kan de opbrengst OZB incidenteel naar boven worden bijgesteld met een bedrag van € 150.000.
- Het restant van € 10.000 nadelig betreft een structureel lagere opbrengst hondenbelasting (nadeel).

Beleidsveld 2 Algemene uitkering gemeentefonds

Financiële mutaties kadernota 2020

- Meicirculaire 2019: ondanks dat de compensatie voor de Jeugd alleen voor 2019, 2020 en 2021 is verstrekt door het Rijk zijn ook de jaren 2022 en 2023 door andere effecten nog positief. In deze reeks is ook de aframing van het BCF (BTW Compensatiefonds) opgenomen, conform het in de meicirculaire opgenomen advies van het Rijk. Het gaat om een structureel voordeel van circa € 1,35 miljoen.

Financiële mutaties zomerrapportage

- Bij de jaarrekening 2018 is een aanneme gedaan voor afrekening van de algemene uitkering voor de periode 2016-2018. Naar huidige inzichten blijkt dat deze circa € 500.000 te positief geraamd is, wat een incidenteel nadeel is.

Beleidsveld 3 Dividend

Financiële mutaties kadernota 2020

Geen.

Financiële mutaties zomerrapportage

- Het dividend van Eneco over boekjaar 2018 is vastgesteld in Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 27 maart 2019 en inmiddels ook uitgekeerd in 2019. Dit dividend van Eneco over 2018 bedraagt voor Lansingerland bijna € 2,3 miljoen en is daarmee hoger dan de raming zoals opgenomen in de begroting 2019 van Lansingerland. Het incidentele voordeel over 2019 bedraagt afgerond € 665.000. De achtergrond is dat het definitieve resultaat over 2018 van Eneco beïnvloed is door een groot aantal externe factoren waarbij Eneco actief is op een commerciële markt met het bijbehorende risicoprofiel.
- Het dividend van Stedin over boekjaar 2018 is vastgesteld in Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 10 mei 2019 en inmiddels ook uitgekeerd in 2019. Dit dividend van Stedin over 2018 bedraagt voor Lansingerland ruim EUR 1,5 miljoen en is daarmee lager dan de raming zoals opgenomen in de begroting 2019 van Lansingerland. Het incidentele nadeel over 2019 bedraagt afgerond € 100.000.

Beleidsveld 4 Financieringsfunctie

Financiële mutaties kadernota 2020

- Onze meerjarige liquiditeitsprognose is geactualiseerd op basis van de laatst bekende cijfers over de leningenportefeuille. De werkelijke rente is lager dan de bij de begroting 2019-2023 gemaakte inschatting, wat een structurele positieve impact heeft op onze begroting 2020-2023. Het voordeel voor 2019 is circa € 700.000.

Financiële mutaties zomerrapportage

- Conform het BBV boeken wij de rente over de NIEGG boekwaarde. Dit was primair niet begroot en wordt nu gecorrigeerd. Dit leidt tot een structureel voordeel van € 153.000 op dit beleidsveld en een evenredig nadeel op beleidsveld 7.1 Grondexploitatie.
- Conform het MPG 2019 kunnen wij in 2019 minder rente toerekenen aan de grondexploitaties. Dit leidt tot een structureel nadeel van circa € 1,5 miljoen op het beleidsveld Financieringsfunctie.
- In het verleden heeft 3B-Wonen enkele leningen via de gemeente afgesloten bij de BNG. De rente effecten hiervoor waren niet begroot en zijn nu bij de Zomerrapportage 2019 opgenomen. Dit leidt op beleidsveld 6.5 Vastgoedbeleid tot een nadeel van € 97.000 en op het beleidsveld Financieringsfunctie tot een evenredig voordeel. Samen met het effect van de lagere kapitaallasten (€ 115.000) is het totale effect op dit beleidsveld € 212.000.

Beleidsveld 5 Algemene dekkingsmiddelen en saldo kostenplaatsen

Financiële mutaties kadernota 2020

Geen.

Financiële mutaties zomerrapportage

- Een tweetal stelposten, respectievelijk voor het mobiliteitsplan € 97.000 (beleidsveld 6.2) en areaaluitbreiding (beleidsveld 5.1) € 245.000, zijn budgetneutraal overgeboekt naar desbetreffende beleidsvelden. Bij de beleidsvelden wordt invulling van deze lasten nader toegelicht.
- Het restant van circa € 12.000 voordelig ontstaat door diverse kleinere incidentele afwijkingen.

Beleidsveld 6 Mutaties Algemene reserve

De afwijkingen in dit beleidsveld hebben een tegenhanger binnen de programma's 1 tot en met 6. De afwijkingen hierop zijn in de programma's toegelicht.

Beleidsveld 7: Stelpost onvoorzien

Financiële mutaties kadernota 2020

Geen.

Financiële mutaties zomerrapportage

- Begin 2019 is schade ontstaan aan de tegels van Zwembad de Windas. De schade moet door de gemeente als eigenaar gedragen worden. Deze schade is Onvoorzien, Onontkoombaar en Onuitstelbaar (de drie O's) en wordt gedekt uit de post onvoorzien. De post onvoorzien wordt volledig afgeraamd (€ 100.000 incidenteel nadeel op programma 8 en een evenredig voordeel op programma 6).

Overzicht Overhead

Bedragen x € 1.000

	2019
Saldo primaire begroting 2019	-14.040
Collegeprogramma 2018-2022	-44
Tussentijdse mutaties	-948
Actuele begroting 2019	-15.032
Mutaties zomerrapportage:	
B10.1 Overhead	67
Totaal mutaties zomerrapportage	67
Begroting 2019 na verwerking ZR	-14.965
Toevoeging aan reserves uit ZR	0
Ottrekking aan reserves uit ZR	0
Begroting 2019 na verwerking ZR en afwikkeling reserves	-14.965

Financiële mutaties

De mutaties op dit beleidsveld zijn te gering van grootte om te verklaren.

Overzicht faseringen investeringen

In de begroting 2019-2022 heeft de Raad het Meerjarig Investeringsprogramma (MIP) vastgesteld. In deze bijlage wordt specifiek ingegaan op afwijkingen ten opzichte van de vastgestelde MIP en de huidige lopende projecten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen investeringen in bedrijfsvoering, beheer en onderhoud, onderwijs, ruimtelijke ordening en sport. De financiële effecten (kapitaallasten) op de begroting staan reeds verwerkt bij de individuele programma's. Deze bijlage geeft een integraal beeld van de wijzigingen in de faseringen op de investeringen.

In deze Zomerrapportage wordt over de voortgang en de mutaties van projecten gerapporteerd ten opzichte van het krediet per 1 januari 2019 gefaseerd over de jaren heen. Hieronder de samenvatting, daarna volgt de uitwerking van de losse onderdelen.

Bedragen x €1.000

	Begr 2019	Begr 2019 na ZR	Begr 2020	Begr 2020 na ZR	Begr 2021	Begr 2021 na ZR	Begr 2022	Begr 2022 na ZR	Begr 2023	Begr 2023 na ZR
Afval	1.702	922	876	1.656	15	15	15	15	0	0
Bedrijfsvoering	2.072	2.162	0	0	0	0	0	0	0	0
Begraafplaats	125	150	0	25	0	0	0	0	0	0
Buitendienst	1.153	1.155	90	160	0	53	0	0	0	0
Civiel	7.271	4.193	3.758	5.534	1.339	2.710	135	1.332	135	1.535
Duurzaamheid	329	271	103	108	53	53	53	53	0	53
Groen en spelen	652	443	0	200	0	0	0	0	0	0
Riolering	3.756	1.153	2.384	3.607	609	1.973	0	840	0	750
Ruimtelijke Ordening	6.097	3.339	952	6.058	222	1.004	222	0	222	0
Sport	3.260	2.843	344	899	0	0	0	0	0	0
Totaal	26.417	16.631	8.506	18.247	2.238	5.807	424	2.240	357	2.338

Afval

Bedragen x €1.000

Investeringskrediet	Begr 2019	Begr 2019 na ZR	Begr 2020	Begr 2020 na ZR	Begr 2021	Begr 2021 na ZR	Begr 2022	Begr 2022 na ZR	Begr 2023	Begr 2023 na ZR
Verzamelcontainers	771	671	0	100	0	0	0	0	0	0
Putten ondergrondse containers	65	65	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen zuilen afvalcontainers	116	141	126	101	15	15	15	15	0	0
Afvalbrengrstation	750	45	750	1.455	0	0	0	0	0	0
	1.702	922	876	1.656	15	15	15	15	0	0

Verzamelcontainers

In 2019 ronden we het project in zowel Bleiswijk als Bergschenhoek af. Gelet op de langere doorlooptijd van het participatietraject en het feit dat we niet rond de jaarwisseling containers willen plaatsen wijken we voor de plaatsing van de containers in Berkel en Rodenrijs uit naar 2020.

Vervanging zuilen afvalcontainers

In 2019 halen we een deel van de gevraagde investering voor 2020 naar voren. We hogen het investeringsbudget voor 2019 op met € 25.000 naar € 141.000.

Afvalbrengrstation

In 2019 startten we het vooronderzoek naar het nieuwe afvalbrengrstation. Vanwege de integrale samenhang met diverse andere projecten op en rond de locatie Bosland heeft dit vertraging opgelopen. De voorbereiding tot aan het voorlopig ontwerp verwachten wij in 2019 af te ronden. Opstellen van het definitieve ontwerp en start van de werkzaamheden vinden plaats in 2020. Restant krediet uit 2019 schuift hierdoor door naar 2020.

Bedrijfsvoering

Bedragen x €1.000

Investeringskrediet	Begr 2019	Begr 2019 na ZR	Begr 2020	Begr 2020 na ZR	Begr 2021	Begr 2021 na ZR	Begr 2022	Begr 2022 na ZR	Begr 2023	Begr 2023 na ZR
Investeringen inventaris en kantoormeubilair	100	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Investeringen ICT 2017	127	127	0	0	0	0	0	0	0	0
Investeringen ICT 2018	170	170	0	0	0	0	0	0	0	0
Investeringen TOP-werken Mobiele apparaten	405	405	0	0	0	0	0	0	0	0
Investeringen TOP-werken Software	315	315	0	0	0	0	0	0	0	0
Investeringen TOP-werken Hardware	460	460	0	0	0	0	0	0	0	0
Investeringen ICT 2019 hardware	395	395	0	0	0	0	0	0	0	0
Investeringen ICT 2019 software	100	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Investeringen ICT 2019 audiovisuele middelen	0	90	0	0	0	0	0	0	0	0
	2.072	2.162	0	0	0	0	0	0	0	0

Audiovisuele middelen

In de investeringskredieten 2018/2019 zijn bedragen opgenomen voor de vervanging van de audiovisuele middelen in het gemeentehuis (o.a. raadzaal, B&W kamer en calamiteitenruimten). Om het investeringsproject uit te kunnen voeren conform de nieuwe eisen en behoeften is een verhoging van het krediet nodig met € 90.000. Het gaat hierbij onder andere om een verhoging spraakverstaanbaarheid, beeldkwaliteit, (digitale) toegankelijkheid en inzage in politiek verloop, stemsoftware etc.

Begraafplaats

Bedragen x €1.000

Investeringskrediet	Begr 2019	Begr 2019 na ZR	Begr 2020	Begr 2020 na ZR	Begr 2021	Begr 2021 na ZR	Begr 2022	Begr 2022 na ZR	Begr 2023	Begr 2023 na ZR
Uitbreiden begraafplaats Berkel en Rodenrijs	125	150	0	25	0	0	0	0	0	0
	125	150	0	25	0	0	0	0	0	0

Uitbreiden begraafplaats Berkel en Rodenrijs

Uit onderzoek blijkt dat de drainage op de begraafplaats niet voldoet aan de gestelde eisen en in zijn geheel vervangen moet worden. Een eerste inschatting is dat de extra kosten € 50.000 zullen bedragen, waarvan € 25.000 in 2019 en € 25.000 in 2020 valt.

Buitendienst

Bedragen x €1.000

Investeringskrediet	Begr 2019	Begr 2019 na ZR	Begr 2020	Begr 2020 na ZR	Begr 2021	Begr 2021 na ZR	Begr 2022	Begr 2022 na ZR	Begr 2023	Begr 2023 na ZR
Trekker (31)	26	26	0	0	0	0	0	0	0	0
Nido Stratos B17 Grote strooier	38	38	0	0	0	0	0	0	0	0
Eco Mini Kleine strooier	29	29	0	0	0	0	0	0	0	0
Daf 19-BLX-9 (vervangen BX-FX-96)	160	197	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen Ford Transit 7-VDB-06	60	64	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen Ford Transitbus 6-VDL-83	53	64	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen VW 7-VDG-64	53	0	0	0	0	53	0	0	0	0
Vervangen Ford Connect 6-VBS-81	35	35	0	0	0	0	0	0	0	0
Rioned Hogedrukspuit aanhangwagen	26	26	0	0	0	0	0	0	0	0
Daf 18-BLX-9 (vervangen BX-NZ-92)	160	197	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen Goupil 35-LBT-8	35	51	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen Goupil 56-LBT-2	35	51	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen Piaggio Porter 23-BT-PN	50	51	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen Ford Transit 2-VNJ-57	70	70	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen Ford Connect 2-VRH-69	35	35	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen Ford Transit 1-VPB-76	70	70	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen Ford Transit 8-VNZ-43	70	70	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen Nido Stratos B08LL-27	35	35	0	0	0	0	0	0	0	0
Stratos B40-36 PESN-490; containslede/grijpbakst.	45	47	45	45	0	0	0	0	0	0
Vervangen Nido Stratos B06L-12 BCL-280	45	0	45	90	0	0	0	0	0	0
Vervangen houtversnipperaar VanDaele	25	0	0	25	0	0	0	0	0	0
	1.153	1.155	90	160	0	53	0	0	0	0

Diverse vervoersmiddelen

Bij de kredietaanvragen is er abusievelijk rekening gehouden met de inruilwaarde van de vervoermiddelen. Hierdoor worden de kredieten in totaal met € 125.000 verhoogd. De inruilwaarde komt in 2019 als opbrengst ten gunste van de algemene middelen. Daarnaast is zijn een aantal investeringen verplaatst van 2019 naar 2020.

Civiel

Bedragen x €1.000

Investeringskrediet	Begr 2019	Begr 2019 na ZR	Begr 2020	Begr 2020 na ZR	Begr 2021	Begr 2021 na ZR	Begr 2022	Begr 2022 na ZR	Begr 2023	Begr 2023 na ZR
Vervangen steigers (BH)	0	0	0	0	79	0	0	79	0	0
Vervangen brug Noordeindseweg BR-BB060	250	411	0	10	0	0	0	0	0	0
Vervangen brug Rodenrijseweg BR-BB027	74	88	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen brug Koetsveldstraat BR-BB089	153	13	0	500	0	0	0	0	0	0
Vervangen brug Veldspaat BR- HB011	15	42	33	0	0	0	0	0	0	0
Investering kunstwerken 2019 ikv verhogen beeldkwa	295	295	0	0	0	0	0	0	0	0
Investering kunstwerken 2020 ikv verhogen beeldkwa	0	0	295	295	0	0	0	0	0	0
Investering kunstwerken 2021 ikv verhogen beeldkwa	0	0	0	0	295	295	0	0	0	0
Renoveren Vogelwijk	1.035	35	1.240	1.240	453	1.053	0	405	0	0
Reconstructie Dorpsstraat (BH)	136	136	0	0	0	0	0	0	0	0
Reconstructie Julianalaan	77	77	0	0	0	0	0	0	0	0
Herinrichten Ds. van Couwenhovelaan e.o. (BH)	347	97	300	650	0	150	0	5	0	0
Vervangen BBS 2019	200	180	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen masten en armaturen Ds. van Couwenhoveln e.o. (BH)	40	10	39	60	0	50	0	0	0	0
Optimaliseren openbare verlichtingskasten 2017	33	36	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen masten en armaturen Berkel Centrum	42	0	46	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen openbare verlichting Noordeindseweg	45	0	45	85	0	5	0	0	0	0
Vervangen masten en armaturen Vogelbuurt (BR)	44	3	144	144	57	77	0	21	0	0
Renoveren openbare verlichting installaties 2019	170	170	0	116	0	0	0	0	0	0
Investering openbare verlichting 2019 ikv verhogen beeldkwaliteit	320	258	0	0	0	0	0	0	0	0
Investering openbare verlichting 2020 ikv verhogen beeldkwaliteit	0	0	320	195	0	0	0	0	0	0
Investering openbare verlichting 2021 ikv verhogen beeldkwaliteit	0	0	0	0	320	320	0	0	0	0
Investering openbare verlichting 2020 ikv verhogen beeldkwaliteit	0	62	0	125	0	0	0	0	0	0
Reconstructie Bomenbuurt (BL)	921	251	0	0	0	0	0	0	0	0
Reconstructie Bloemenbuurt (BR)	73	33	422	112	0	425	0	687	0	1.400
Reconstructie Anjerweg (BL)	442	442	0	0	0	0	0	0	0	0
Renoveren Berkel Centrum 't Vierkantje	875	875	0	0	0	0	0	0	0	0
Reconstructie Noordeindseweg	850	50	439	1.365	0	200	0	0	0	0
Investering wegen 2019 ikv verhogen beeldkwaliteit	135	135	0	0	0	0	0	0	0	0

Investering wegen 2020 ikv verhogen beeldkwaliteit	0	0	135	135	0	0	0	0	0	0
Investering wegen 2021 ikv verhogen beeldkwaliteit	0	0	0	0	135	135	0	0	0	0
Investering wegen 2022 ikv verhogen beeldkwaliteit	0	0	0	0	0	0	135	135	0	0
Investering wegen 2023 ikv verhogen beeldkwaliteit	0	0	0	0	0	0	0	0	135	135
Vervangen beschoeiing Bleiswijk	94	94	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen beschoeiing Bergschenhoek	148	148	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen beschoeiing Berkel en Rodenrijs	137	187	200	300	0	0	0	0	0	0
Vervangen damwand Noordeindseweg	226	0	100	0	0	0	0	0	0	0
Aanpassen evenemententerrein A.M.G. Schmidtpark	93	65	0	203	0	0	0	0	0	0
	7.271	4.193	3.758	5.534	1.339	2.710	135	1.332	135	1.535

Vervangen brug Noordeindseweg BR-BB060

Het waterschap heeft aanvullende eisen gesteld die we verwerken in een aangepast ontwerp. Op basis van deze nieuwe inzichten is de investering verhoogd met € 171.000, hierbij is rekening gehouden met prijsstijgingen.

Vervangen brug Koetsveldstraat BR-BB089

We ontwerpen een nieuwe brug die voldoet aan de eisen van de monumentencommissie. Op basis van dit ontwerp is een nieuwe raming opgesteld waarin de investering verhoogd wordt met € 360.000. Hierbij is rekening gehouden met prijsstijgingen. De aanpak van de brug voeren we integraal uit met de aanpak van het Berkelsedijkje; de uitvoering van de brug schuift door naar 2020.

Herinrichten Ds. van Couwenhovelaan e.o. (BH)/ Vervangen masten en armaturen Ds. van Couwenhoveln e.o. (BH)

De uitbreiding van de scope met klimaat- en duurzaamheidsopgave heeft meer tijd in het ontwerpproces gekost. Op basis van dit ontwerp is een nieuwe raming opgesteld waarin de investering verhoogd is met € 296.000. Hierbij is rekening gehouden met prijsstijgingen. In Q3 van 2019 start in Q3 van 2019 de uitvoering van de werkzaamheden.

Reconstructie Bloemenbuurt (BR)

We stemmen de werkzaamheden af op de vertraagde bouw van het kindcentrum in de wijk. De start van het project is doorgeschoven naar 2021. Door samenvoeging van deze werkzaamheden en de werkzaamheden van het kindcentrum wordt het krediet met € 2.162.000 verhoogd.

Aanpassen evenemententerrein A.M.G. Schmidtpark

Met de aanpassingen in het park neemt het gebruik intensief toe. Hiermee verandert de functie van het park in een verblijfsgebied in de avonduren. Voor de algemene veiligheid breiden we de scope van het project uit met het aanbrengen van openbare verlichting in 2020. De extra investering bedraagt € 175.000.

Reconstructie Bomenbuurt (BL)

Door de invoering van integraal onderhoud in de wijk Bomenbuurt verlengen we de levensduur. Hierdoor stellen we de renovatie uit tot 2030 en wordt het krediet met € 670.000 afgeraamd.

Verder zijn diverse projecten voor een totaalbedrag van circa € 160.000 duurder geworden door prijsstijgingen.

- Vervangen brug Rodenrijseweg BR-BB027 (€ 14.000)
- Vervangen brug Veldspaat BR-HB011 (€ -6.000)
- Renoveren Vogelwijk (€ 5.000)

- Vervangen beschoeiing Berkel en Rodenrijs (€ 147.000)

Vervangen damwand Noordeindseweg

Dit krediet voegen we administratief samen met de renovatie van de Noordeindseweg 7210862

Renoveren openbare verlichting installaties 2019

Dit krediet voegen we administratief samen met de projecten optimaliseren verlichtingskosten en openbare verlichting Berkel-centrum.

Optimaliseren openbare verlichtingskosten 2017

Dit krediet voegen we administratief samen met de investering renovatie openbare verlichting

Vervangen masten en armaturen Berkel Centrum

Dit krediet voegen we administratief samen met de investering renovatie openbare verlichting

Duurzaamheid

Bedragen x €1.000

Investeringskrediet	Begr 2019	Begr 2019 na ZR	Begr 2020	Begr 2020 na ZR	Begr 2021	Begr 2021 na ZR	Begr 2022	Begr 2022 na ZR	Begr 2023	Begr 2023 na ZR
Zonnepanelen Gemeentehuis Tobias Asserlaan	65	29	0	0	0	0	0	0	0	0
Zonnepanelen Sporthallen	80	129	0	0	0	0	0	0	0	0
Zonnepanelen Buitenschoolse opvang	0	35	0	0	0	0	0	0	0	0
Openbare laadpalen	90	85	50	55	0	0	0	0	0	0
Extra investering laadpalen 2019	53	0	0	53	0	0	0	0	0	0
Extra investering laadpalen 2020	0	0	53	0	0	53	0	0	0	0
Extra investering laadpalen 2021	0	0	0	0	53	0	0	53	0	0
Extra investering laadpalen 2022	0	0	0	0	0	0	53	0	0	53
Zonnepanelen Gemeentewerf	41	-6	0	0	0	0	0	0	0	0
	329	271	103	108	53	53	53	53	0	53

Laadpalen

In 2019 plaatsen wij naar verwachting 25 strategische laadpalen voor een totaal bedrag van € 85.000. Het resterende krediet van € 52.000 schuift door naar latere jaren.

Zonnepanelen

Een deel van de investering (€85.000) voor de zonnepanelen gemeentehuis en gemeentewerf wordt gebruikt voor het aanleggen van zonnepanelen op de sporthallen en buitenschoolse opvang.

Groen en spelen

Bedragen x €1.000

Investeringskrediet	Begr 2019	Begr 2019 na ZR	Begr 2020	Begr 2020 na ZR	Begr 2021	Begr 2021 na ZR	Begr 2022	Begr 2022 na ZR	Begr 2023	Begr 2023 na ZR
Groen investering 2018	62	62	0	0	0	0	0	0	0	0
Groen investering 2019	250	70	0	160	0	0	0	0	0	0
Vervangen speeltoestellen 2018	39	40	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen speeltoestellen 2019	221	181	0	40	0	0	0	0	0	0
Sportvoorzieningen in A.M.G. Schmidtpark	81	91	0	0	0	0	0	0	0	0
	652	443	0	200	0	0	0	0	0	0

Groen investering 2019/ Vervangen speeltoestellen 2019

Een investering van € 200.000 bestemd voor project Vogelbuurt (groen investering 2019 en vervangen speeltoestellen 2019) is door uitloop in de voorbereiding verplaatst van 2019 naar 2020. In de voorbereidingsfase is stevig ingezet op overheidsparticipatie. Bij het Voorlopig Ontwerp (VO) gemaakt door een landschapsarchitect bleek dat er toch nog extra participatie nodig was. Deze extra participatieslag heeft niet alleen geleid tot meer draagvlak, maar ook tot enige vertraging in de ontwerpfase.

Sportvoorziening in A.M.G. Schmidtpark

Voor de afronding en de programmering na realisatie van het Urban Sportpark is incidenteel een extra investering van €10.000 nodig.

Onderwijs

Uw raad besloot op 18 april 2019 om het krediet Kindcentrum Rodenrijs / Verv. Nieuwbouw PWA & de kwakel op te hogen en de fasering aan te passen en de hogere kapitaallasten die hierdoor ontstaan te betrekken bij de Kaderbrief 2020. Formeel hoeft de raad geen besluiten meer te nemen over deze punten. De ophoging en fasering van het krediet worden pas na het afronden van de aanbestedingsprocedure opgenomen in de rapportages.

Riolering

Bedragen x €1.000

Investeringskrediet	Begr 2019	Begr 2019 na ZR	Begr 2020	Begr 2020 na ZR	Begr 2021	Begr 2021 na ZR	Begr 2022	Begr 2022 na ZR	Begr 2023	Begr 2023 na ZR
Aansluiten ongerioleerde panden cluster Hoeksekade deel 1	114	82	0	5	0	0	0	0	0	0
Vervangen en verbeteren vrijverval riool Vogelbuurt (BR)	1.773	203	1.751	2.251	250	1.230	0	90	0	0
Vervangen en renoveren riool Dorp Noord-Oost (BG)	319	70	122	500	0	41	0	0	0	0
Renoveren hoofd- en gebiedsrioolgemalen 2018 7 stuks	236	236	30	30	0	0	0	0	0	0
Vervangen pompen en datatransmissie drukriolering 2018	246	282	83	310	0	7	0	0	0	0
Vervangen pompen en datatransmissie drukriolering 2019	270	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Renoveren hoofd- en gebiedsrioolgemalen 2019 10 stuks	333	0	35	333	0	35	0	0	0	0
Vervangen en renoveren riool Dorpsstraat-Oost (BG)	89	89	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervangen en renoveren riool Bloemenbuurt (BR)	63	23	359	99	359	659	0	750	0	750
Vervangen en renoveren riool Bomenbuurt (BL)	215	105	5	5	0	0	0	0	0	0
Verbeteren afvoercapaciteit Industrieweg	100	30	0	70	0	0	0	0	0	0
Riool Oostmeerlaan-KlapwijkseLaantje	0	35	0	5	0	0	0	0	0	0
	3.756	1.153	2.384	3.607	609	1.973	0	840	0	750

Aansluiting ongerioleerde panden Hoeksekade deel 1

Het Project aansluiting ongerioleerde panden Hoeksekade ronden af in 2019. In 2020 verwachten we nog kosten te maken voor de nazorgfase. De totale kosten van dit project vallen € 27.000 lager uit dan begroot.

Vervangen en verbeteren vrijverval riool Vogelbuurt.

Op dit project is in de voorbereidingsfase stevig ingezet op overheidsparticipatie. Het voorlopig ontwerp, gemaakt door de landschaparchitect, bleek toch nog extra participatie nodig was. Deze extra participatieslag heeft niet allen geleid tot meer draagvlak maar ook tot enige vertraging in de ontwerpfase.

Ruimtelijke Ordening

Bedragen x €1.000

Investeringskrediet	Begr 2019	Begr 2019 na ZR	Begr 2020	Begr 2020 na ZR	Begr 2021	Begr 2021 na ZR	Begr 2022	Begr 2022 na ZR	Begr 2023	Begr 2023 na ZR
Wegen Overbuurtsepolder (BL)	2.164	0	0	2.164	0	0	0	0	0	0
Beborden fietsnetwerk	77	77	0	0	0	0	0	0	0	0
Beborden autonetwerk	205	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Fietsveiligheid: verlichting Landscheidingspark	-1	23	0	0	0	0	0	0	0	0
Verlengen Hoogseweg (BR)	427	477	0	0	0	0	0	0	0	0
Fietsveiligheid: aanpak rotondes	1.558	763	0	795	0	0	0	0	0	0
Fietsveiligheid: Berkelsedijkje	229	229	0	60	0	0	0	0	0	0
Fietspad Gerberasingel	61	0	0	0	0	61	0	0	0	0
Opwaarderen Station Rodenrijs	725	400	725	1.050	0	0	0	0	0	0
Landscheidingspark Groene corridor	140	0	0	140	0	0	0	0	0	0
Realiseren Cultuurfabriek het Spectrum	75	173	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorbereiden Wilderszijde	437	1.037	227	1.849	222	944	222	0	222	0
Voorbereiden de Wildert	0	60	0	0	0	0	0	0	0	0
	6.097	3.339	952	6.058	222	1.004	222	0	222	0

Wegen overbuurtsepolder

Het krediet voor het project Wegen overbuurtsepolder in Bleiswijk schuift voor een bedrag van circa €2,1 miljoen door naar 2020.

Beborden autonetwerk

De benodigde investering voor het beborden van het autonetwerk bedraagt € 100.000. Het restant van € 105.000 is afgeraamd.

Fietsveiligheid: verlichting Landscheidingspark

De verlichting van het Landscheidingspark zal in 2019 worden afgerond en past binnen het beschikbare krediet. Wij ontvangen nog een bijdrage van de MRDH. Deze bedraagt de helft van de totale investering (totale investering € 530.000, bijdrage MRDH € 265.000).

Verlengen Hoogseweg (BR)

Ondanks milieukundig onderzoek in de voorbereiding voor het project ter verlenging van de Hoogseweg in Berkel is in de realisatie asbest gevonden. De voor de sanering benodigde investering van € 50.000 in bijgeraamd in 2019.

Fietsveiligheid: aanpak rotondes

De realisatie van de aanpak van de rotondes ten behoeve van de fietsveiligheid valt deels in 2019 en deels in 2020. Er wordt € 795.000 overgeheveld naar 2020.

Wij ontvangen nog een bijdrage van de MRDH van ongeveer 1 miljoen (totale investering € 2.700.000).

Fietsveiligheid: Berkelsedijkje

Inmiddels is het definitief ontwerp ter verbetering van de fietsveiligheid Berkelsedijkje gereed. De totaal geraamde investering bedraagt € 990.000. De verwachting is dat 70% daarvoor kan worden gedekt uit subsidie MRDH, de aanvraag hiervoor moet nog uit. Resteert een benodigde investering van € 330.000. Deze valt € 60.000 hoger uit dan in eerste instantie geraamd, omdat de kosten voor aanpassingen aan ondergrondse netinfrastructuur hoger uitvallen dan bij het schetsontwerp geraamd.

Fietspad Gerberasingel

Het krediet van € 60.500 voor het fietspad Gerberasingel wordt doorgeschoven naar 2021. Het fietspad Gerberasingel is gekoppeld aan de wijkaanpak Bloemenbuurt 2021. Een integrale aanpak verdient de voorkeur.

Opwaarderen station Rodenrijs

Een investering van €1.050.000 is doorgeschoven naar 2020. De kosten voor 2019 betreffen vooral planvoorbereiding, de uitvoering zal eind 2019 straten. Ook hiervoor ontvangen wij subsidie van de MRDH.

Landscheidingspark groene corridor

In afwachting van de uitkomst van het veiligheidsonderzoek betreffende Landscheidingspark groene corridor wordt de investering van €140.000 doorgeschoven van 2019 naar 2020.

Realiseren cultuurfabriek het Spectrum

Door hogere kosten voor de verbouwing van cultuurfabriek het Spectrum is er sprake van een kredietoverschrijding van € 98.000. Dit komt doordat tijdens de werkzaamheden bleek dat de constructie van de gevel van een deel van het gebouw niet goed bleek te zijn, de gevel is opnieuw opgemetseld.

Vorbereiden Wilderszijde

Het krediet ter voorbereiding van de Wilderszijde is in de Kaderbrief opgehoogd met € 2,5 mln. Let op: dit krediet loopt tot eind 2020, maar er wordt vanaf 2021 niet afgeschreven aangezien het een voorbereidingskrediet is. Het wordt vanaf 2021 opgenomen in de grondexploitatie Wilderszijde.

Sport

Bedragen x €1.000

Investeringskrediet	Begr 2019	Begr 2019 na ZR	Begr 2020	Begr 2020 na ZR	Begr 2021	Begr 2021 na ZR	Begr 2022	Begr 2022 na ZR	Begr 2023	Begr 2023 na ZR
ATV (baan 1 tm 10) + mini tennisbaan (1+2)	379	300	0	79	0	0	0	0	0	0
CVV (veld 5)	315	370	0	0	0	0	0	0	0	0
HBR (veld 2) - Zandrenovatie	25	0	0	27	0	0	0	0	0	0
Weidevogels (kunstgras) - zand en ovalen reno	28	0	0	30	0	0	0	0	0	0
Grasvoetbalveld BVCB Veld 4 (A)	384	445	0	0	0	0	0	0	0	0
Kunstgrasvoetbalveld BVCB Veld 5 (B)	312	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Led verlichting sportvelden	678	500	0	238	0	0	0	0	0	0
HBR (extra) zandkunstgrasveld	597	632	0	0	0	0	0	0	0	0
BVCB (veld 3)	400	510	0	0	0	0	0	0	0	0
BVCB veld 5	28	30	62	66	0	0	0	0	0	0
CVV veld 1	63	0	0	67	0	0	0	0	0	0
HVB veld 2 zandrenovatie	25	27	0	0	0	0	0	0	0	0
TOGB veld 4	28	30	282	393	0	0	0	0	0	0
	3.260	2.843	344	899	0	0	0	0	0	0

Kunstgrasvoetbalveld BVCB Veld 5 (B)

Het krediet voor BVCB veld 5 is afgeraamd met € 312.000, omdat deze dubbel opgenomen was in de begroting.

BVCB (veld 3)/ TOGB veld 4

Door prijsstijgingen in de sector, sterk gestegen afvoerkosten en noodzakelijke aanpassingen aan de bestaande fundering is voor BVCB veld 3 een extra krediet nodig van € 110.000 in 2019 en TOGB veld 4 € 110.000 in 2020.

De investering voor Led verlichting en de renovatie van 3 sportvelden (HBR-veld 2, Weidevogels, CVV-veld 1) schuiven door, dan wel lopen uit, naar 2020.

De overige afwijkingen in 2019 zijn te verklaren door met name prijsstijgingen.